

26.2.2020

STM/021:00/2019

STM/633/2019

MUISTIO

Aika torstaina 12.3.2020 kello 13.00–16.00
Paikka kokoustila Julkisuus, Eteläesplanadi 10 (1 krs., Oikeusministeriön tila)

Osallistujat:

Ritva Halila, ylilääkäri, STM (puheenjohtaja)	(x)
Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM (varapuheenjohtaja)	(x)
Eija Ala-Toppari-Peltola, sosiaalipalvelujohtaja, Kaksineuvoinen	(x)
Mari Antikainen, perusturvajohtaja, Kuopio (etä)	
Jussi Björninen, palvelualuejohtaja, Vaasa	(x)
Yontale Gebrenegus, kokemusasiantuntija, Osallisuuden aika	(x)
Riitta Hakoma, lapsi- ja perhepalveluiden johtaja, EKSOTE	(etä)
Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus	(etä)
Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies, STM (sihteeri)	(x)
Mikko Hulkkonen, hyvinvointijohtaja, Ruskon kunta	(etä)
Mikko Huovila, erityisasiantuntija, STM / OHO / Digi	(-)
Matti Hursti, sivistysjohtaja, Ylöjärvi	(-)
Jaana Jokinen, kehittämisspäällikkö, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske)	(-)
Anniina Kaittila, yliopistonlehtori, Turun yliopisto	(x)
Riittakerttu Kaltiala, professori, ylilääkäri, PSHP/TaY	(etä)
Tarja Kauppila, johtaja, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (ISO)	(-)
Nazia Kautto, kokemusasiantuntija, Osallisuuden aika	(-)
Jussi Ketonen, kehitysjohtaja, Lauste	(x)
Petra Kouvonen, kehitysjohtaja, ITLA	(-)
Ulla Kuittu, sosiaalipalveluiden palvelujohtaja, Jyväskylän kaupunki	(etä)
Jarmo Körkkö, lastentautien erikoislääkäri, PPSHP	(-)
Saara Leppinen, neuvotteleva virkamies, STM	(-)
Päivi Lindberg, kehittämisspäällikkö, THL (Johanna Lammi-Taskulan sijainen)	(x)
Ilona Luoma, lastenpsykiatrian professori, Kuopio	(x)
Juha Luomala, sosiaalineuvos, STM	(etä)
Nanna Miettunen, perusturvajohtaja, Utsjoen kunta	(etä)
Anna Mäkelä, ylilääkäri, Satakunnan sairaanhoitopiiri	(-)
Taina Mäntyranta, lääkintöneuvos, STM / OHO	(-)
Päivi Nurmi-Koikkalainen, johtava asiantuntija, THL	(-)
Jussi Pihkala, opetusneuvos, OKM	(x)
Kaija Puura, lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, TAYS	(-)
Tarja Pösö, sosiaalityön professori, Tampereen yliopisto	(-)
Klaus Ranta, linjajohtaja, HUS	(etä)
Leena Repokari, linjajohtaja, HUS	(x)
Matti Salminen, valtion koulukotien johtaja, THL	(x)
Jarmo Salo, hallinnollinen apulaisylilääkäri, OYS	(-)
Tuire Sannisto, ylilääkäri, Tampere	(etä)
Riitta Särkelä, pääsihteeri, Ensi- ja turvakotien liitto	(x)
Mia Tapiola, palvelupäällikkö, vastuuylilääkäri, Kymsote (sihteeri)	(x)
Anna Tiili, erityisasiantuntija, Lastensuojelun Keskusliitto	(x)
Kaisu Toivonen, perusopetusjohtaja, Espoo	(x)
Riitta Vartio, avohuollon päällikkö, Helsingin kaupunki	(x)
Laura Yliruka, kehittämisspäällikkö, Socca/HUS	(x)

Maritta Törrönen, sosiaalityön professori, Helsingin yliopisto (x)
Tiina Turkia, projektipäällikkö, Uudenmaan liitto (x)
Annika Parsons, neuvotteleva virkamies, STM (x)

- 1 Kokouksen avaus
Puheenjohtaja Ritva Halila avasi kokouksen klo 13.00. Pikainen esittäytyminen.
- 2 Edellisen kokouspöytäkirjan hyväksyminen
Hyväksyttiin.
- 3 Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin.
- 4 Puheenjohtajien tilannekatsaus työnyrkkytyöskentelyyn

Asiakasnäkökulman tarkempi määrittely, pj. Laura Yliruka (diat liitteenä)

Valmistelu on jatkunut aiempien raporttien pohjalta. Esiteltiin jatkotyön tavoitteet (toimintatapojen määrittely, vaativien palvelujen asiantuntijaverkostojen kokoaminen alueille, yhdistelmäyksiköiden perustaminen ja toiminta osana OT-keskusta, konsultaatio- ym. toimintamallien toteuttaminen, täsmennetään ydinyksikköjen sijoittuminen ja toiminnot). Tehtäviin lisätty ”on perus- ja erityistason ammattilasten tuki”. Asiakasryhmiin on lisätty VIP-näkökulma. Esiteltiin jäsentämisen pohjana käytetty Cynefin -viitekehys. Se auttaa jäsentämään toisaalta yksinkertaisen jo olemassa olevan mallin implementaatiota ja ylläpitoa vaativaa vaikuttavaa menetelmää ja toisaalta selkeyttämään monimutkaisia asioita/ilmiöitä.

OT ja järjestöt, pj. Riitta Särkelä (diat liitteenä)

Valmisteluun on tullut mukaan uusia järjestötoimijoita. Työskentely kattaa hyvin kaikki vaativien ilmiöiden parissa työskentelevät. Järjestöjen vaativan erityisosaamisen nivominen OT-keskukseen edellyttää asiakasnäkökulman yhteensovittamista ja toimivia rahoitusratkaisuja. Organisointiin tarvittaisiin valtakunnallinen tukirakenne ja jonkinlaista erikoistumista; esim. ydinyksiköt ja satelliitit. Perus- ja erityistason tukemisen lisäksi tarvitaan uusien ilmiöiden tunnistamista. Järjestöt mukana tutkimus- ja tiedontuotantotoiminnassa. Palveluiden tuottamisen näkökulmasta tulisi olla avoimet ja selkeät kriteerit (esimerkiksi pienet ja monitarpeiset asiakasryhmät), joihin järjestöillä on jo osaaminen ja näytö.

Koulukotien palvelut ja vaativan erityistason asiakaspalvelujen yhdistelmä, pj. Matti Salminen (diat liitteenä)

Työskentelyn keskeiset sisällöt on tunnistettu ja seuraavaksi paneudutaan niiden syvempään sisältöön. Tarkemmin tunnistetut teemat liittyvät vaativien sijaishuoltopalvelujen toteutumiseen, julkisen vallankäytön rajoihin, sivistyksellisiin palveluihin (moniammatillinen työ opetukseen liittyvissä palveluissa ja si-so-te integraatio), integroituun johtorakenteeseen, asiakasohjaukseen ja tutkimukseen sekä lainsäädännön, rahoitusratkaisujen ja kilpailutuksen pohdintaan.

Vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän puheenjohtaja Annika Parsons esitteli kyseisen työryhmän työskentelyn vaihetta. Yhdistelmälaitosten tarve on tullut esiin, mutta tällä aikataululla työryhmän ei ole mahdollista esittää niiden perustamista. Työskentelyssä ei ole mahdollista ratkaista yhdistelmäyksikön (lastensuojelun ja terveydenhuollon/psykiatrian yhteisen toimintamuodon) lainsäädännöllisiä kysymyksiä (kuten esim. päätöksentekoa ja rajoitustoimenpiteitä koskevaa sääntelyä). Lastensuojelulainsäädäntöä vahvistetaan ja THL:n alaisten lastensuojeluyksiköiden

lainsäädäntöä uudistetaan. Lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon yhteistyön toimivuutta edistettävä voimassa olevan lainsäädännön keinoin.

VIP-verkoston kanssa tehtävä yhteistyö, pj. Jussi Pihkala

Kaikissa ryhmissä on VIP-OT edustus ja erikseen vielä VIP-työ. Yhteisen työn rakenteita ja tehtäviä kehitetään. VIP-verkostot työskentelevät 5 OT-alueella ja joka alueella Valterin yhdyshenkilöt. Tavoitteena lähikoulujen ja lähipäiväkotien tukeminen haastavissa tilanteissa. VIP-verkosto on vapaaehtoistyötä, "ei seiniä ei konttoreita" -periaatteella. Oppilaista 10 000 vaativan tuen tarpeessa 45 000 erityisen tuen tarpeista. Kysymyksenä laajentaminen toiselle asteelle. Valterin ja opetushallituksen yhteistyönä on puhelinpalvelu huoltajien nopeaksi tukemiseksi. OT ja VIP voisivat toimia yhdessä toimistossa, mutta koordinaatioon tarvitaan resursseja.

Yhdyspinta laajempaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan maakunnissa ja alueilla, pj. Juha Luomala

Työryhmän työ ei ole merkittävästi edennyt ja asian edistäminen on siinä mielessä hankala, että kaikkia linjauksia ei vielä ole. Sosiaalityön tutkimusrahoitusta koskevat pykälät ovat tulossa. STM:ssä käynnistetään sisäinen työ tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta.

Näyttöön perustuvat menetelmät, pj. Klaus Ranta ja Laura Yliruka

Käytiin läpi tilannetta ja jatkosuunnitelmia sosiaalihuollon tutkimukseen perustuvia menetelmien osalta, terveydenhuollon keskittämisasiäsetuksen velvoitteet näyttöön perustuvien menetelmien osalta sekä sivistystoimen roolia.

Klaus Ranta: työnjako selkiytettävä ja huomioitava terveydenhuollon keskittämisasiäsetukseen perustuvat tehtävät ja näyttöön perustuvien menetelmien implementointiin liittyvät kysymykset. Sosiaalialan näyttöön perustuvien menetelmien keskittäminen sosiaalialan osaamiskeskustoille? Itla jatkaa ja vahvistaa tieteellisessä Kasvun tuki -toimituksessa tehtävää arviointityötä. Lisäksi Itlan on tarkoitus toimia tulevaisuudessa yhä enemmän ns. välittäjäorganisaationa, joka arvioinnin, tutkimus- ja kehittämistyön kautta tuottaa välineitä ja menetelmiä, joita olisi kansallisesti suositeltava tutkimusnäytön pohjalta. Tämän työn ansiosta valtakunnalliseen työhön valikoituu tutkitusti parhaaseen tietoon nojaavia työvälineitä ja menetelmiä kentän tueksi.

Laura Yliruka esitteli Itlan kanssa valmistelua esitystä nuorten käytösongelmiin liittyvistä menetelmistä. Lastensuojelussa sovellettu systeeminen ajattelu on laaja ja toimintatapana yleistettävä. Sosiaalityön ydintä on psykososiaalinen osaaminen. Esimerkkinä MDFT so- te yhteisenä toimintana. Mikä olisi eri käytäntöjen kotipesä? Monimutkaiset tapaukset ovat yhteisen työn kenttää.

Digipalvelut ja sähköinen OT-keskus, Marjo Malja

Työryhmä hyödyntää perhekeskustoimintamallin sähköisen arkkitehtuurin mallia ja etsii vaihtoehtoja sähköiselle alustalle, joka tässä ensimmäisessä vaiheessa olisi vain ammattilaisille.

Yhtenä vaihtoehtona on esillä ollut Virta (virtu.fi), joka on jo laajasti Pohjois-Suomessa käytössä, ja siinä on useita niitä toiminnallisia ominaisuuksia, joita OT -keskusalustassa tarvitaan.

Rahoitus ja johtamisjärjestelmä, pj. Mikko Hulkkonen (diat liitteenä)

Rahoituksen ja johtamisjärjestelmä valmistelu lähes samassa vaiheessa kuin edellisessä kokouksessa. On vaikea linjata ennen kuin kirkastetaan mitä tavoitellaan OT-keskuksella. Aiemmin on ehdotettu rahoitusta valtiolta tai kehittämispilottia (tai maakunnalta). OT-kehittämiseen voidaan hakea palvelurakenteen kehittämisen kautta rahoitusta.

5 Yhteinen keskustelu

- Etelä-Suomessa haetaan rahoitusta sosiaalihuollon vertikaaliseen integraatioon (Tulevaisuuden sote -rahoitus) ja ydinyksikköön (rakenneuudistushaku).
- Keskustelua OT-konseptin selkeyden välttämättömyydestä. Tarve yhteisten toimintojen kehittämiseen myös sivistyspalvelujen kanssa.

- Yhteistyön vahvistaminen on välttämätöntä eri sektoreiden avulla, hybridiyhteistyön rakentaminen vaihtoehtona
 - Sosiaalialan osaamiskeskusten lisäksi yliopistoverkostot ja jo tehdyn alueellisen työnjaon huomiointi.
 - Keskusteltiin loppuraportin tuottamisesta. Määräaika on toukokuun loppu, mutta tuottaminen voi tapahtua myöhemmin. Työnyrkkien työn kiteytykset tuotetaan nyt keväällä. Selvitetään mahdollisuutta jatkaa työryhmätyöskentelyä syksylläkin. Graafikko käy läpi tuotettavat kuvat. Työnyrkit jatkavat ja ryhmien puheenjohtajille evästystä sähköpostitse.
- 6 Seuraava kokous
- Torstai 14.5.2020 klo 13–16
- 7 Muut asiat
- 8 Kokouksen päättäminen
Puheenjohtaja Ritva Halila päätti kokouksen klo 16.

JAKELU

Osallistujat